

NOV GROB

LOUIS BOSNJAK

V petek popoldne je preminil dobro poznan Louis Bosnjak, star 66 let. Stanoval je na

15719 School Ave. Doma je bil iz sela Klukovac na Hrvatskem, od koder je prišel v Ameriko leta 1913. Bil je član društva Jezusa Krstnika št. 71 ABZ in sv. Nikolja HEZ.

Tukaj zapušča soproga Eve Bosnjak, nečaka Albina in mnogo prijateljev. Pogreb se je vrnil danes zjutraj ob 8:30 uri iz pogrebnega zavoda Mary A. Števček, 478 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzetje in nato pokopališče Calvary.

Popravek

Poročano je bilo, da se Mike Sintich iz 64 St. nahaja v Mt. Sinai bolnišnici, kjer da so mu odrezali nogo. Kakor se sedaj poroča, živi Mr. Sintich na Bliss Ave. in E. 66 St. že od kar je bil v avtini nesreči pred parleti, ko je zgubil eno nogo. Tdaj se nahaja v bolnišnici radi bolzni in ni bila izvršena nikaka operacija. Toliko v blagotrostni popravek.

Tajnik društva "Tabor"

Predsednik društva "Tabor" št. 139 SNPJ, Mr. Anton Vatovec, sporoča, da je tajnik zbolel in se moral podati v bolnišnico v svrhu zdravljenja. Radi tega je prevzel njegovo mesto podajnik John Vatovec iz 10801 Prince Ave., kamor se naj članstvo v društvenih zadevah sedaj obrne. Njegova telefonska številka je BR 1-4582.

Poškodovan pri igri

Trinajstletni Donald A. Wolf je pri nogometni igri na igrišču Wilbur Wright Junior High šole na 11005 Parkhurst Dr., dobil težke poškodbe ter se nahaja v Lakewood bolnišnici. Pri igri je skočil, da bi uzel "football," ko se je zapučil na špico ograje, ki meji igrišče od sosednjega lota. Prebodel si je prsa.

Trumanova izjava o bodočnosti Formoze

WASHINGTON, 19. okt.—Predsednik Truman je danes v razgovoru z novinarji poudaril, da ameriška vlada stoji danes glede Formoze na istem stališču kot je bilo objavljeno pred njenim pogovorom z gen. MacArthurjem. Protezirala bo njen nevtralnost, dokler Združeni narodi ne odločijo njene bodočnosti.

Predsednik je bil očitno ozolovljen, ko so nekateri novinarji stavili vprašanja, iz katerih se je moglo sklepati, da se je stal z MacArthurjem vselej tega, da je dobil njegove misli o Formizi.

Formiza se nahaja sedaj v oblasti gen. Čiangkajška, o katerem je znano, da uživa naklonjenost gen. MacArthurja.

Na vprašanje, če bodo ameriške sile branile Formozo, ako bi kitajski komunisti poskusili z invazijo, je Truman rezko odgovoril, da bo vlada "ta most prekoračila, kadar bo prišla do njega."

Amerika nima mnogo časa, da se odloči, ali bo dala pomoč težko prizadeti Jugoslaviji

V sobotni številki "Cleveland Plain Dealer" je bilo objavljeno poročilo njegovega evropskega poročevalca Johna P. Leacacosa iz Beograda, v katerem je podprtana velika važnost odločitve s strani Zedinjenih držav glede nujne pomoči, katero potrebuje Jugoslavija radi strahovite suše, ki je zadela deželo.

Leacacos, ki je eno leto zmanjšal, da mu Jugoslavija dovoli vstop, je pred nekaj dnevi nenadoma sprejel obvestilo, da je njegovi prošnji ugoden. Potoval je takoj v Beograd, od koder pod datumom 20. oktobra med ostalim poroča:

Katastrofalna suša, ki sili vladajo maršala Tita, da se je prvič obrnila na Zedinjene države za direktno pomoč, odpira veliko novo in izredno kritično poglavje v odnosnih med Amerikou, Jugoslavijo in Rusijo.

Tri poglavite točke so ključ do sedanjega položaja

V presojanju tega novega lista v knjigi povojne zgodovine, ki bo priklopila na višek enkrat spomladni, je treba imeti pred očmi tri točke. Vsi viri, s katerimi je dopisnik imel stike—bodisi ameriški, britski, francoski ali jugoslovanski—so edini o naslednjem:

Prvič—Po zaslugu ameriškega ambasadorja, George Allena, oziroma vsled njegove potrebljivosti in taktnosti, je ameriška diplomacija dosegla izvaren redum pri izvedbi enega najbolj delikatnih problemov na polju ameriške zunanjosti politike.

Druugi—Po tritedenskih vročih debatih jugoslovanskega politiškega je Jugoslavija podvrgla prvi odločilni, akoravno zelo majhen korak zbljanja z Zapadom, od kar je napravila prelom s kominformo. Ta korak je bil storjen, ker Jugoslovani sami ne verujejo svoji propagandni liniji, da Zedinjene države na kak način ogrožajo jugoslovansko suverenost.

Tretjič—Navzlic vsem lepim besedam, ki se danes slišijo v zbornici Združenih narodov, pa v Beogradu nihče ne verjam, da bo Sovjetska Rusija mirno sprejela izgled, da pride med Ameriko in Jugoslavijo do prijateljskih odnosa. Celo, ako bi Jugoslavija dobila pomoč iz Amerike, bo živiljenjski standard, ki je že itak zelo nizek, tekmo zime še bolj padel. Podhranjenje, tuberkuloza in bolezni, ki bodo posledica tega, pa povele polovico zgodbe. Kar je celo bolj važno, je to, kaj bodo vsled nezadovoljstva in mogočih nemirov iz položaja ustvaril agenci in propaganda kominforme.

S pomočjo Jugoslavije se ne sme odlašati

Ameriški uradniki v Beogradu dostavljajo k temu še en komentar, čigar važnosti se ne more pretirati, in sicer: Stiska Jugoslavije je nujna in pomoč mora priti takoj.

V Jugoslaviji ni danes nobenih živilskih rezerv. Odmerki živeža so že sedaj reducirani. Ako bi jutri dospel v Reko ameriški parnik s tovorom žita in ga izložil, bi to pomenilo, da so Zedinjene države sposobne hitre akcije tudi v mirovni krizi, in ne samo v krizi, katero prisne vojna.

Kar povzroča Amerikancem v Beogradu največjo skrb, je tole: Ako bo akcija ameriške vlade

čakala na običajno počasno delo v kongresu in pred kongresnimi odbori, bo to imelo poguben učinek na moralu jugoslovanskega ljudstva in na njegovo voljo za odpor proti silnemu sovjetskemu pritisku.

In kar je še bolj važno, ako Amerika takoj ne začne s pošljatvami hrane v Jugoslavijo, bo velik rezervar dobre volje, ki jo ima Amerika med ljudstvom, neglede na stališče vlade, hitro izhlape.

Banditje odnesli \$6,000

Sest delavcev Dan-Dee Pretzel Co., 2900 E. 65 St., je bilo zgodaj v soboto zjutraj zaklenjenih v enega izmed trukov, ki jim ima družba za razvažanje prest, medtem ko je šest težko oborenih banditov razobil varnostno blagajno, v kateri se je nahajalo med \$6,000 in \$7,000 v gotovini in čekih.

Prvič izmed delavcev, Clyde Briscoe, star 26 let, je zasečil enega izme droparjev. Ta je delavce takoj potisnil v truk, nato pa pomignil svojim tovarišem, ki so se skrivali v bližnjem grmovju. Tako zatem je prišlo ostalih pet delavcev, katere so banditje na isti način spravili na varno. Neki pijani moški je slučajno vstopil v pisarno in vpršal za kažipot domov, a so tu di njega zaprli v truk.

Po izvršenemu ropu je eden izmed roparjev poklical policijo, da naj gre tja in pogleda v truk, v katerem se nahaja šest moških, ker se je bal, da bi se zadušili.

Policija odklanja krivdo

Mrs. Lee Amdur, oskrbnica apartament poslopja na 2053 E. 83 St., v katerem se nahaja 40 stanovanj, se je v soboto pritožila, da bo Sovjetska Rusija mirno sprejela izgled, da pride med Ameriko in Jugoslavijo do prijateljskih odnosa. Celo, ako bi Jugoslavija dobila pomoč iz Amerike, bo živiljenjski standard, ki je že itak zelo nizek, tekmo zime še bolj padel. Podhranjenje, tuberkuloza in bolezni, ki bodo posledica tega, pa povele polovico zgodbe. Kar je celo bolj važno, je to, kaj bodo vsled nezadovoljstva in mogočih nemirov iz položaja ustvaril agenci in propaganda kominforme.

S pomočjo Jugoslavije se ne sme odlašati

Ameriški uradniki v Beogradu dostavljajo k temu še en komentar, čigar važnosti se ne more pretirati, in sicer: Stiska Jugoslavije je nujna in pomoč mora priti takoj.

V Jugoslaviji ni danes nobenih živilskih rezerv. Odmerki živeža so že sedaj reducirani. Ako bi jutri dospel v Reko ameriški parnik s tovorom žita in ga izložil, bi to pomenilo, da so Zedinjene države sposobne hitre akcije tudi v mirovni krizi, in ne samo v krizi, katero prisne vojna.

Roparji na delu

V noči med petkom in soboto so roparji vdrli v prostore Electrolux Corp., 10020 Carnegie Ave., in odnesli 27 električnih čistilcev za preproge, 400 funkov težko varnostno blagajno in

KANADSKA POLICIJSKA KONJENICA JE IMELA DELIKATEN POSEL

TORONTO, Kanada—Kanadska policijska konjenica, ki se rada ponaša, da ji noben zločinec ne uide, je v tem mestu naletela v teku izvrševanja svoje službe na dokaj nenačaten slučaj. Ukazano je bilo namreč, da mora spremeti 14 žensk—ki pa so bile popolnoma nage—skozi kojodvor v Toronto.

Zenska so članice verske sekte Duhoborcev ter se jih je moralno premestiti iz natrpane jetnišnice v Britiski Kolumbiji v Kingston jetnišnico v Ontario.

Ta verska sekta je ruskega izvora in njeni člani, ki se protivijo civilnim zakonom, priznavajo samo "božjo avtoriteto". Njih najljubši način, s katerim kažejo svoj prezir do civilnih oblasti je, da se popolnoma slečejo in nagi paradirajo v javnosti.

Avstralija nastopila proti komunistom

CANBERRA, Avstralija—Avstralija je postala 27. dežela, ki je uradno prepovedala komunistično stranko.

Predlog za razpustitev stranke, zaplenitev njene premoženja in izključitev priznanih komunistov iz uradov pri unijah in vladni, je bil z naglico sprejet, čim so člani Delavske partije umaknili svoje nasprotovanje. Nižja zborница je že pred časom sprejela tozadovni predlog.

Predlog je postal polnomočen zakon v petek, čim ga je guverner podpisal.

VOZNIK PREOBLOŽENEGA TRUKA KAZNOVAN

ELKHART, Ind.—Frank R. Didonatis, star 26 let, voznik truka za firmo Ello Brothers Trucking Co. v Philadelphia, Pa., je bil tu obsojen na globo \$1,870 ali pa mora iti za \$1,870 dni v zapor, ker je imel svoj truk preobložen, za 18,700 funtov.

Voznik je sodniku pojasnil, da če se upira odpeljati tako natovornjen truk, zgubi delo, katerega nujno potrebuje, ker ima dvoje otrok in mora skrbeti za preživljajne družine.

VOJNA V KOREJI ZMANJŠALA BREPOSEZNOST

WASHINGTON, 21. okt.—število delavcev, kateri se kriti po socialnem zavarovanju, je bilo izza prošlega aprila znižano za skoraj polovico. Vzrok temu je največ vojna na Koreji, ker je dejana šla s polno paro denarja, pod pretvezo, da jih bo poročil.

Ogenj povzročil \$7,000 škode

Včeraj je izbruhnil ogenj v nekem apartmantu na 824 E. 105 St. in napravil škodo za \$5,500. Kako je se ogenj pričel, se ne ve, toda goreti je pričelo v čističnici v pritličju okrog 3.30 zjutraj. Ognjegasci so se borili tri ure in pol, predno se jim je posrečilo pogasiti ogenj.

V kleti Braden-Sutphin Ink Co., 3800 Chester Ave., pa se je vnel ogenj okrog 10.40 zjutraj, ko je šest delavcev kuhalo tvrino za izdelovanje tiskarske tinte. Škoda je za \$1,500.

V bolnišnicu

Mr. John Nedoh iz 19315 Chickasaw Ave. se nahaja v resnem stanju v Mt. Sinai bolnišnici, 1800 E. 105 St., soba št. 461. Obiski začasno niso doljni. Želimo mu, da bi se kmalu zdrav povrnil na svoj dom!

Vlada omeji gradnjo vseh zabavišč

WASHINGTON—Vlada je navzlic protestom s strani gradbeno industrije začela razmotriti o prepovedi, ali omejitvi gradnje dirlalič, plesnišč, kegljišč in drugih zabavišč.

V novi odredbi bodo najbrže prizadeta tudi nova gledališča in nočni klub. Namen te odredbe je, da se prihrani čim več materiala za oborožene sile.

Ta nova določba bo težak udarec za že itak kolehajočo gradbeno industrijo. Stroge omejitve na posojila na domove so bile uvedene prošli četrtek, in pričakuje se nadaljnje omejitve tudi na gradnji komercialnih poslopij. Pričakuje se, da bo vlaad tudi odredila omejitve na banke, od katerih se bo zahtevalo, da gradijo večje rezerve.

Formalna resolucija, ki je bila sprejeta, je bila predlagana s strani Iraka in Iran.

Predno se je vršilo glasovanje, je sovjetski zunanjini minister Andrej Višinski napravil dvoje pozicij, da bi se kitajski komunistični režim vključil v seznam petih velesil, a ko je bil zavrnjen, je navzlie temu glasoval za resolucijo.

Na njegove argumente, da nepriznavanje kitajskih komunistov sliči ptičju noju, "ki skriva glavo pod peruti, kadar vidi nevarnost," mu je bilo odgovorjeno, da vprašanje Kitajske ne more biti rešeno v zvezi s to resolucijo, in da bo zbornica o tem vprašanju govorila, kadar pride na dnevni red.

Skel je kompromis za Rusijo in Ameriko

Sprejem resolucije za pogovore med velikimi silami pomeni, da sta tako Rusija kot Amerika nekoliko popustili od svojega stališča.

Zedinjene države so glasovale za resolucijo navzlic temu, da so bile od začetka hladne napram ideji, češ, da je od Sovjetske zveze same predvsem odvisno, da se dejani in ne s bedami pokaže, da želi mir.

Ostali dve sili, ki bosta načrtoči na pogovorih, kako zmanjšati mednarodno napetost in ustvariti boljše prilike za ohranitev miru, sta Velika Britanija in Francija.

V drugi letalski nesreči včeraj pa je bil ubit Ralph Chenowith iz Columbusa. Njegovo letalo se je v zraku vnelo in trešilo na neko farmo.

Prvi letalski nesreči včeraj pa je bil ubit Ralph Chenowith iz Columbusa. Njegovo letalo se je v zraku vnelo in trešilo na neko farmo.

"ENAKOPRAVNOST"Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:

(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta:
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecov) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

UREDNIKOVA POŠTA Kratki opis zgodovine
društva Napredne Slo-
venke št. 137 SNPJ

Cleveland, Ohio—Ko praznemo našo 40-letnico, smo posne članice, da imamo v svoji središči enajst živečih ustanoviteljic, ki so se aktivne, ene manj druge več. Te so Frances Cerne, Ivanka Semic-Dobrinich, Ana Erste, Frances Hudovernik, Mary Majzelj, Ivanka Martinčič, Josephine Mežnaršič, Frances Milavec, Frances Oblak, Antonia Škerjanc in Sofka Birk, ki biva v starci domovini.

Izmed ustanoviteljic je najstarejša Antonia Škerjanc, ki je že 82 let starca. Doživeti tako visoko starost je nekaj izvanrednega med našimi ženami.

Poleg zgoraj omenjenih članic, se spominjam tudi tistih ustanoviteljic, ki niso več med nami, ampak katerih delo še danes piše zgodovina našega društva. Pred 40 leti so se te pionirke zavedale, da je potrebna ženska aktivnost med našimi Slovenskimi ne samo na kulturnem, temveč tudi na društvenem in gospodarskem polju.

Ko poslušamo, ko naše pionirke pripovedujejo, kake težave so imele pri začetku, vidimo, da so v tistih časih nekateri moški še vedno bili mnenja, da je žena samo za v kuhi in da "kaj bodo same imele društvo, mar bi pristopile k moškemu društvu in nam pomagale."

Ta dekleta so bila pa drugačna mnenja, če bo treba delati in pomagati, zakaj ne bi to storile za sebe. Tako so z dobro voljo in korajoče še na delo in 16. julija 1910 ustanovile društvo št. 137. Imele so pač dva zagonnika, moška, Frank Zele in Frank Cerne, ki je bil takrat predsednik društva št. 5 SNPJ. Ta dva sta bila uverjena, da bodo ta naša dekleta uspela in bila dober vzgled za Jednoto. Šla sta jim v vseh ozirih na roke.

Frank Cerne, ki je še čvrst junak, smo še danes "Napredne" hvalječe za njegov trud, ker oni sami pomagali ustanoviti naše društvo, ampak neštečno drugih društev za SNPJ, ker se je zavedal, da v skupnosti je moč. Po tem prvem sestanku je društvo štelo 38 članic in prve udarnice so bile Frances Lause, predsednica (mati sedanega govorja države Ohio); Frances Hudovernik, tajnica; Ivanka Semic-Dobrinich, blagajničarka, in zapisnikarica Zofka Birk.

Od začetka smo Napredne Slovenke prispevale kulturnim ustanovam, bile v pomoč našim članicam pri raznih dobrodelnih ustanovah in smo mnogo pomagale našim bratom in sestrin v domovini. Kjer je bilo treba pomagati, tam smo bile, in smo še Napredne Slovenke med prvimi.

Pomagale smo ustanoviti angleško-poslujoče društvo Comrades in od začetka jih tudi finančno podprteli. Sedaj je to močno društvo med mlajšo generacijo.

Mladinski krožek št. 2 je tudi sad trudljivega dela Naprednih Slovenk. One so moralno in finančno pripomogle tej mladini in prva voditeljica je bila članica Naprednih Slovenk, mlada Marion Tratnik-Adams. Sedaj jih pa vodi mlada Alma Žagar, isto članica Naprednih Slovenk.

Udejstvujemo se tudi v športu, nameč v kegljanju. Naše kegljačice so štirikrat doble prvenstvo v tej igri. Voditeljice ali kapetanke so bile: Mary Primorsk in Antonia Tanko. Danes imamo tri skupine, katere vodijo Antonija Tanko, Alma Žagar in Margaret Skubens.

Letos smo se zavzele, da tudi tekmuemo v balincanju. Ko smo doble povabilo na Narodni Dan SNPJ, ki se je vršil v Chi-

jenote, naše priatelje in celo občinstvo, da se udeleži te naše proslave, ki se vrši v nedeljo, 29. oktobra v spodnji dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave., kjer se ima vršiti slavnostni banket ob 6. uri zvezre. Odbor je pripravil zanimiv in jedrnat program. Glavni predsednik Slovenske narodne podporne jednote, Joseph Culkar, bo nastopil, počastile bomo naše ustanoviteljice in lepe slovenske pesmi bodo podane ob pevcev "Zarja," "Triglava," kvarteta Frank Pluth, Louis Belle, Primož Kogoj in Anton Nosan, spremila Mollie Plut. Antoinette Simčič, bivša tajnica Naprednih Slovenk pride iz daljne Floride, da tudi ona prispeva z njenim lepim glasom k naši proslavi. Po banketu se vrši prosta zabava, za katero bo igral Tomsic-Pavli orkester.

Danes ob 40-letnici lahko vse članice rezojo na naše delo s ponosom in vsaka lahko koraka z dvignjeno glavo, ker vse naloge, katere smo sprejele, smo izvršile častno in v dobrobit napredka Slovenske narodne podporne jednote.

Danes štejemo 429 članic, 304 v odraslem oddelku in 125 v mladinskem oddelku. Vse izrekamo našim ustanoviteljicam čestitke in dobrega zdravja, z željo, da boste še mnogo, mnogo let med nami.

Sedanji odbor tvorijo: Josephine Tratnik, predsednica; Josephine Mežnaršič, podpredsednica; Josephine Zakrajšek, tajnica; Josephine Krašovec, blagajničarka; Albina Braidich, zapisnikarica; nadzornice: Jenine Skuk, Helen Mikuš in Kati Bradač.

Vabi se vse članice in člane Slovenske narodne podporne

Josie Zakrajšek, tajnica.

Božična pošta za vojake preko morja

Poštna uprava nas obvešča, da morajo božične pošiljke za naše vojake preko morja biti oddeljene v dobi med 15. oktobrom in 15. novembra. Pozneje odpremljene pošiljke morda ne bo dosegle naslovencev pred božičem.

Paketi, poslani vojakom, ne smejo tehtati nad 70 funтов in ne smejo presegati 100 palcev v skupnem obsegu. Izjema velja za pakete za "APO 124 in APO 125, c/o Postmaster, New York, N. Y.;" ti paketi ne smejo tehtati nad 50 funтов.

Zunanje stene paketov morajo biti iz lesa, iz kovinč ali iz močne dvojne lepenke. Paketi morajo biti zaviti v močan papir in povezani s štirimi posameznimi kosi zelo močne vrvice.

Vsebina paketov mora biti vložena tesno in dobro oblažnjena, da v paketih ni praznih prostorov.

Paket mora biti opremljen s polnim imenom, činom, serialno številko, vojaško enoto ter številko in poštnega urada APO naslovnika; istotako s popolnim naslovom odpošiljalca. Vse to naj bo napisano (s tiskanimi črkami) na zunanjem ovitku paketa. Prilepljeni listki s takimi naslovimi niso priporočljivi, ker lahko odpadejo, ako so izpostavljeni vlažnosti.

Priporočljivo je, da se v vsak paket vloži pola papirja z naslovom naslovnika in pošiljatelja in z navedbo predmetov, ki se v paketu. To je slučaj, da bi se zunanjii naslov izgubil ali zbrisal ali da bi se paket tekom transportacije razbil.

Vžigalici ali vnetljivih tekočin se ne sme pošiljati v paketih, namenjenih vojakom v prekomorskih krajih. Cigaretne in druge tobačne izdelke se v nekaterih prekomorskih krajev sme pošiljati, v nekaterih krajev Evrope, kjer vršijo naši vojaki okupacijsko službo, pa ne. Pošiljalec naj se o tem informira pri poštarju svojega mesta.

Božične voščilne kartice vojakom naših vojnih sil in inozemstvu naj se pošiljajo v zaprtih kovertah s poštnino kot je predpisana za pošiljke prvega razreda. Denarna darila naj se posiljajo potom poštnih nakaznic (money orders).

Predmetov, ki se morejo pokvariti, naj se ne pošilja. Paketi naj bodo dobro vloženi, dobro zaviti, dobro povezani in opremljeni s točnimi naslovi. Pošiljal-

Tržaški Slovenci proti diskriminaciji

Trst — (Tanjug) — Šolski oddelek pri angloameriški vojaški upravi je prejel doslej več kot 100 pisem naprednih demokratičnih organizacij slovenskih učiteljev, roditeljev dijakov in dijakov, v katerih protestirajo proti diskriminacijskemu ravnanju s slovenskim šolstvom. V vseh pismih je poudarjeno, da se Slovenci ne bodo nikdar strinjali s tem, da bi se glede slovenskih šol nadaljevala diskriminacijska politika, ki jo je izvajal fašizem.

Tudi letos so šolske oblasti izvedle diskriminacijsko akcijo proti nekaterim slovenskim učiteljem in profesorjem s tem, da so bili odprišeni zaradi sodelovanja v antifašističnih organizacijah.

20. OBLETNICA BAZOVŠKIH ŽRTEV

Bidovec, Miloš, Valenčič, Ma-
rušič ...

Dvajset let je, odkar so ti pravoroci primorskega ljudstva padli pod strelji fašističnih krvnikov. Dvajset let, odkar se je na Primorskem še bolj razplamela misel upora, ki je pozneje prerasla v veliko osvobodilno gibanje vsega primorskega ljudstva.

Bidovec, Miloš, Valenčič, Ma-
rušič in njih tovariši so bili med prvimi, ki so na Primorskem pričeli organizirati protifašistično borbo. Sredi največjega fašističnega nasilja so budili primorsko ljudstvo k borbi, povezovali posamezne borce v skupine, organizirali oborožene akcije in vseprav dajali zgled dosledne borbe proti fašistični tiraniji. Okrog sebe so zbirali vse poštene in zavedne ljudi, delavce, kmete in študente, hkrati pa se tudi povezovali z italijanskimi protifašisti.

Bazovške žrtve so že mnogo let pred zadnjim vojno dajale svoj sad. Ne samo v Slovenskem Primorju, kjer so ti junaki rodili in zrasli in za katerega svobodo so se borili in padli, marveč po vsej Sloveniji so se bazovški žrtvi spominjali kot svetlega vzorca in zgleda dosledne, junakih protifašističnih borbor.

Na primer: če vam pišejo, da želite, da naslovniki dobijo pošiljke do božiča, naj jih odposiljajo pravočasno, to je v dobi med 15. oktobrom in 15. novembrom.

To so navodila in priporočila zvezne poštne uprave.

—NOVA DOBA

**Na Jesenicah bodo
zgradili 30
montažnih hiš**

Na izrednem zasedanju delavskoga sveta jeseniške železarne je bila najnovejša točka dnevnega reda gradnja dvostanovanjskih montažnih hišic. Predsednik je uvodno poudaril nujnost gradnje takih hiš, ker je od njih v znaten meri odvisna stalnost delovne sile in s tem tudi izpolnjevanje vseh plasnkih nalog. Ljudska oblast vsestransko pomaga odpravljati stanovanjsko krizo. Z njeno pomočjo bo mogoče na Jesenicah sedaj zgraditi 60 dvostanovanjskih montažnih hišic, od katerih jih bo 30 končanih že do konca leta.

Inženir Kastelic je na to obrazil posamezne tipe montažnih hišic in porazdelitev prostorov. To ne bodo barake, temveč udobne in lične hišice trajnega značaja. Pogodbo za dobavo montažnih hišic je uvedel takih junakov, ki so v znaten meri odvisni stalnosti delovne sile in s tem tudi izpolnjevanje vseh plasnkih nalog. Ljudska oblast vsestransko pomaga odpravljati stanovanjsko krizo. Z njeno pomočjo bo mogoče na Jesenicah sedaj zgraditi 60 dvostanovanjskih montažnih hišic, od katerih jih bo 30 končanih že do konca leta.

Inženir Kastelic je na to obrazil posamezne tipe montažnih hišic in porazdelitev prostorov. To ne bodo barake, temveč udobne in lične hišice trajnega značaja. Pogodbo za dobavo montažnih hišic je uvedel takih junakov, ki so v znaten meri odvisni stalnosti delovne sile in s tem tudi izpolnjevanje vseh plasnkih nalog. Ljudska oblast vsestransko pomaga odpravljati stanovanjsko krizo. Z njeno pomočjo bo mogoče na Jesenicah sedaj zgraditi 60 dvostanovanjskih montažnih hišic, od katerih jih bo 30 končanih že do konca leta.

Inženir Kastelic je na to obrazil posamezne tipe montažnih hišic in porazdelitev prostorov. To ne bodo barake, temveč udobne in lične hišice trajnega značaja. Pogodbo za dobavo montažnih hišic je uvedel takih junakov, ki so v znaten meri odvisni stalnosti delovne sile in s tem tudi izpolnjevanje vseh plasnkih nalog. Ljudska oblast vsestransko pomaga odpravljati stanovanjsko krizo. Z njeno pomočjo bo mogoče na Jesenicah sedaj zgraditi 60 dvostanovanjskih montažnih hišic, od katerih jih bo 30 končanih že do konca leta.

Inženir Kastelic je na to obrazil posamezne tipe montažnih hišic in porazdelitev prostorov. To ne bodo barake, temveč udobne in lične hišice trajnega značaja. Pogodbo za dobavo montažnih hišic je uvedel takih junakov, ki so v znaten meri odvisni stalnosti delovne sile in s tem tudi izpolnjevanje vseh plasnkih nalog. Ljudska oblast vsestransko pomaga odpravljati stanovanjsko krizo. Z njeno pomočjo bo mogoče na Jesenicah sedaj zgraditi 60 dvostanovanjskih montažnih hišic, od katerih jih bo 30 končanih že do konca leta.

Inženir Kastelic je na to obrazil posamezne tipe montažnih hišic in porazdelitev prostorov. To ne bodo barake, temveč udobne in lične hišice trajnega značaja. Pogodbo za dobavo montažnih hišic je uvedel takih junakov, ki so v znaten meri odvisni stalnosti delovne sile in s tem tudi izpolnjevanje vseh plasnkih nalog. Ljudska oblast vsestransko pomaga odpravljati stanovanjsko krizo. Z njeno pomočjo bo mogoče na Jesenicah sedaj zgraditi 60 dvostanovanjskih montažnih hišic, od katerih jih bo 30 končanih že do konca leta.

Inženir Kastelic je na to obrazil posamezne tipe montažnih hišic in porazdelitev prostorov. To ne bodo barake, temveč udobne in lične hišice trajnega značaja. Pogodbo za dobavo montažnih hišic je uvedel takih junakov, ki so v znaten meri odvisni stalnosti delovne sile in s tem tudi izpolnjevanje vseh plasnkih nalog. Ljudska oblast vsestransko pomaga odpravljati stanovanjsko krizo. Z njeno pomočjo bo mogoče na Jesenicah sedaj zgraditi 60 dvostanovanjskih montažnih hišic, od katerih jih bo 30 končanih že do konca leta.

Inženir Kastelic je na to obrazil posamezne tipe montažnih hišic in porazdelitev prostorov. To ne bodo barake, temveč udobne in lične hišice trajnega značaja. Pogodbo za dobavo montažnih hišic je uvedel takih junakov, ki so v znaten meri odvisni stalnosti delovne sile in s tem tudi izpolnjevanje vseh plasnkih nalog. Ljudska oblast vsestransko pomaga odpravljati stanovanjsko krizo. Z njeno pomočjo bo mogoče na Jesenicah sedaj zgraditi 60 dvostanovanjskih montažnih hišic, od katerih jih bo 30 končanih že do konca leta.

stopoma odpravljene vse slovenske šole.

Tako si na primer oblasti prizadevajo odpraviti vse slovenske šole v nabrežinskem okraju, češ da je tamkaj precejšnje št. 100 Italijanov, čeprav pridejo v tem okraju na 100 Slovencev samo štirje Italijani. Čeprav so v minulem šolskem letu doble razne šole 132 novih učilnic, niso slovenski učitelji dobili niti ene učilnice za pouk v materinščini.

Tudi letos so šolske oblasti izvedle diskriminacijsko akcijo proti nekaterim slovenskim učiteljem in profesorjem s tem, da so bili odprišeni zaradi sodelovanja v antifaš

Preosnova temeljne izobrazbe v šolsvru

Tako po osvoboditvi je naša ljudska oblast posvetila največjo pozornost osnovni izobrazbi naših otrok in je povsod odprala nove osnovne šole, da bi prav vsakemu otroku čim bolj omogočila njegovo temeljno izobrazbo. Res je imela sprva težave z učiteljskim kadrom, toda vseeno je bilo v Jugoslaviji osnovanih na novo 2384 osnovnih šol, tem je sledilo še 445 sedemletki in 464 gimnazij, tako da smo imeli dosedaj samo v Sloveniji 164 sedemletki, 43 nižjih gimnazij in 28 popolnih gimnazij.

Da bi pa vsakemu državljanu omogočili tisto temeljno znanje, s katerim bo prav vsak lahko razvijal svoje obzorje, bodisi z nadaljevanjem študija, bodisi s tečaji, raznimi ekonomskimi, železniškimi, industrijskimi šolami itd., je bil letos postavljen princip, da se vpelje obvezna osemletna šolska doba, kar praktično pomeni, da bo vsak naš državljan imel najmanj izobrazbo nižje srednje šole. Tako bodo ukinjene sedemletke in triletne nižje gimnazije. Namesto sedemletki bodo ustanovljene štiriletni nižje gimnazije, sedanje triletne nižje gimnazije pa bodo spremenjene v štiriletni, s čimer se bo osnovna izobrazbena podlaga absolventov nižje gimnazije dvignila in ne bo več težav na raznih srednjih strokovnih šolah, na katerih je bil dosedaj pouk zelo težak. Triletni gimnaziji so imeli ob vstopu premožno znanja, ker so bili učni načrti srednjih strokovnih šol postavljeni na bazo štiriletni nižje gimnazije (t. j. na malo maturo).

Jasno je, da novi princip ne bo uveljavljen takoj, temveč po stopoma, ker ni mogoče ustanoviti gimnazije prav v vsakem kraju, kjer je osnovna šola. Zato bodo razporejene nižje gimnazije v središčih, v katere bodo prihajali učenci iz raznih srednjih pa tudi bolj oddaljenih krajev. V središčih bodo osnovni internati za učence zelo oddaljenih krajev. V internatih bodo imeli učenci hrano, stanovanje in kontrolo pri učenju. Kjer ne bo mogoče ustanoviti internata ali pa bo število oddaljenih učencov toliko, da internat ne bo mogel sprejeti vseh, bodo KLO v medsebojni povezavi organizirali prevoz učencev v najblizujo nižjo gimnazijo z avtobusi ali kamioni, seveda, če bodo to omogočile ceste. V šoli bodo učenci dobili kosilo, nakar bodo spet odpeljani na svoje domove. Kjer pa tudi to ne bo mogoče, bodo na osnovnih šolah ustanovljeni štirje višji razredi (osemletne osnovne šole), na katerih bodo učenci pridobivali znanje nižje gimnazije. Tam bodo učitelji mnogo prezaposleni, zato bodo imeli vsak četrtek prost dan za odpocitek in za priravo. Te osemletne osnovne šole bodo delovali vse določi, dokler ne bo mreža nižjih gimnazij popolnoma izpopolnjena, kar bo odvisno od raznih činiteljev kot pro-

NEMŠKI OTROCI SO SE VRNILI K SVOJIM STARSEM

Pred časom se je z jeseniškega kolodvora odpeljalo 58 otrok bivših jugoslovenskih državljanov nemške in druga narodnosti, ki so 1944 leta zbežali pred zmagovalnimi jugoslovenskimi in sovjetskimi četami iz Banata, Sremske, Vojvodine in Slavonije, ali so iz katerih koli drugih vrzokov zapustili našo državno ozemlje. Otroci so se od 24. avgusta zbirali v repatriacijskih bazenih Jesenicah.

Po odhodu staršev so bili otroci v dečjih domovih v raznih krajih naše države, deloma pa so zanje skrbeli bližnji sočasniki ali drugi ljudje. To je bil drugi transport nemških otrok v Avstrijo, za katerega so bili starši otrok pravočasno obveščeni, saj so počakali svoje otroke v Podrožčici. Do konca leta bo vsak mesec poslanih od 70 do 120 otrok v Avstrijo in druge sosednje države.

Društveni koledar

OKTOBRA

- 27. okt. petek — Ples Lampighter kluba v SND
- 28. okt. sobota — Ples društva Carniola Tent št. 1288 T M v SND
- 29. oktobra, nedelja — Prirediti

AKRON, OHIO

OBLEKE SCISTIMO

V naši čistilnici z nanovo inštalirano, moderno opremo, kar vam zagotovi pravovrnostno delo.

ARMIENTI CLEANING CO.

1943 Manchester Rd. — PL 7871
Damo 10% popusta če sami prinesete in pridelete iskat

tev krožka št. 1 Prog. Slov. v SDD, Waterloo Rd.

29. oktobra, nedelja — Jesenski koncert zbor "Planina" v SND, Stanley Ave., Maple Heights, O.

29. oktobra, nedelja — Koncert Hrvatskega kulturnega kluba v SND

NOVEMBERA

3. nov., petek — Ples društva Modern Crusaders št. 45 SDZ v SND, Waterloo Rd.

4. novembra, sobota — Plesna veselica društva Nanos št. 264 SNPJ v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

5. novembra, nedelja — Prirediti društva "Strugglers" SNPJ v SND, Waterloo Rd.

5. novembra, nedelja — Opero "La Traviata" poda Glasbena Matica v SND, St. Clair Ave. ob 3:30 pop.

5. novembra, nedelja — Koncert Glasbene Matice v SND

10. novembra, petek — Ples Cleveland Ambassadors v SND

11. novembra, sobota — Plesna veselica zbor Adria v AJC na Recher Ave.

11. novembra, sobota — Plesna veselica društva Brooklyn-Sloveni št. 48 SDZ v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

11. novembra, sobota — Ples društva "Slovenec" št. 1 SDZ v SND

12. novembra, nedelja — Prirediti društva V boj SNPJ v SND, Waterloo Rd.

12. novembra, nedelja — Proslava 40-letnice SDZ v SND

17. novembra, petek — Ples klubu Goranin v SND

18. novembra, sobota — Ples društva Lunder-Adamič št. 28 SNPJ v SND

19. novembra, nedelja — Koncert zbor "Jadran" v SND, Waterloo Rd.

19. novembra, nedelja — Proslava 40-letnice društva Naredne Slovenke št. 137 SNPJ v SND

22. novembra, sreda — Ples klubu Carrollton v SND

23. novembra — Zahvalni dan Koncert zbor "Zarja" v dvorani SND, St. Clair Ave.

23. novembra, četrtek — Koncert zbor Zarja v SND

24. novembra, petek — Ples društva št. 99 HBZ v SND

25. novembra, sobota — Ples društva sv. Cecilije št. 37 SDZ v SND

26. novembra, nedelja — Ples društva Clairwoods št. 40 SDZ v SND

26. novembra, nedelja — Koncert zbor Abrašević v SND

26. novembra, nedelja — Koncert zbor "Zarja" v SND

27. novembra, sobota — Ples društva France Prešeren št. 17 SDZ v SND

17. februarja, sobota — Veselica društva St. Clair Grove št. št. 98 WC v SND

24. februarja, sobota — Veselica Clevelandske federacije SNPJ v SND

26. jan., petek — Ples Gay Knights kluba v SND

27. januarja, sobota — Ples društva Ložka dolina v SND

28. januarja, nedelja — Koncert Glasbene Matice v SND

FEBRUARJA

2. februarja, petek — Ples Castne straže SDZ v SND

3. februarja, sobota — Ples društva France Prešeren št. 17 SDZ v SND

17. februarja, sobota — Veselica društva St. Clair Grove št. št. 98 WC v SND

24. februarja, sobota — Veselica Clevelandske federacije SNPJ v SND

MARCA

3. marca, sobota — Veselica društva Clairwoods št. 40 SDZ v SND

10. decembra, nedelja — Kon-

cert Mlad. pev. zbor v SDD, Waterloo Rd.

10. dec., nedelja — Božičnica Clevelandske federacije SNPJ v SND

17. marca, sobota — Veselica krožka št. 2 Prog. Slov. v SND

16. dec., sobota — Ples društva Croatian Pioneers št. 663 HBZ v SND

17. decembra, nedelja — Ples dr. Waterloo Camp WOW v SND, Waterloo Rd.

23. dec., sobota — Ples Progresivnih Slovenk v SND

30. dec., sobota — Ples društva Kristusa Kralja št. 226 KSKJ v SND

31. decembra, nedelja — Silvestrov ples zbor Jadran v SND, Waterloo Rd.

31. decembra, nedelja — Silvestrov večer Slov "Slovan" v AJC, Recher Ave.

JANUARJA — 1951

5. januarja, petek — Ples društva Cleveland št. 126 SNPJ v SND

6. januarja, sobota — Veselica društva Napredne Slovenke št. 137 SNPJ v SND

12. januarja petek — Veselica Les Gudy kluba v SND

13. januarja sobota — Veselica Glasbene Matice v SND

14. januarja, nedelja — Proslava 5-letnice Hrvatskega radio kluba v SND

19. januarja, petek — Ples društva sv. Vida št. 25 KSKJ v SND

20. januarja, sobota — Ples društva Glas clevelandskih delavcev št. 9 SDZ v SND

21. januarja, nedelja — Veselica društva Vipavski raj št. 312 SNPJ v SND, Waterloo Rd.

26. jan., petek — Ples Gay Knights kluba v SND

27. januarja, sobota — Ples društva Ložka dolina v SND

28. januarja, nedelja — Koncert Glasbene Matice v SND

FEBRUEARJA

2. februarja, petek — Ples Castne straže SDZ v SND

3. februarja, sobota — Ples društva France Prešeren št. 17 SDZ v SND

17. februarja, sobota — Veselica društva St. Clair Grove št. št. 98 WC v SND

24. februarja, sobota — Veselica Clevelandske federacije SNPJ v SND

MARCA

3. marca, sobota — Veselica društva Clairwoods št. 40 SDZ v SND

10. decembra, nedelja — Kon-

10. marca, sobota — Veselica društva Clevelandske Slovenci št. 14 SDZ v SND

17. marca, sobota — Veselica krožka št. 2 Prog. Slov. v SND

24. marca, sobota — Veselica Slov. nar. čitalnice v SND

25. marca, nedelja (Velikanoč)

—Ples društva Spartans št. 576 SNPJ v SND

30. marca, petek — Ples Johnny Pecon in Lou Trebar v SND

31. marca, sobota — Veselica društva Danica št. 11 SDZ v SND

APRILA

6. aprila, petek — Ples Wagon kluba v SND

7. aprila, sobota — Proslava 25-letnice društva sv. Cecilije št. 37 SDZ v SND

28. aprila, sobota — Proslava 25-letnice društva Martha Washington št. 38 SDZ v SND

8. aprila, nedelja — Koncert Glasbene Matice v SND

13. aprila, petek — Ples kegljačev cerkev sv. Pavla v SND

15. aprila, nedelja — Koncert zboru Abrašević v SND

20. aprila, petek — Ples Hrvatsko-ameriškega mladinskega kluba v SND

21. aprila, sobota — Veselica društva Lipa št. 129 SNPJ

27. aprila, petek — Ples Golden Gophers kluba v SND

28. aprila, sobota — Proslava 25-letnice društva Martha Washington št. 38 SDZ v SND

MAJA

5. maja, sobota — Veselica društva sv. Ane št. 4 SDZ v SND

6. maja, nedelja — Koncert zboru Triglav v Sachsenheim dvorani na Denison Ave., —

plesna veselica v Domu zgodnjih Slovencev.

11. maja, petek — Ples Merry-makers kluba v SND

12. maja, sobota — Veselica društva sv. Katarine št. 29 ZSZ v SND

18. maja, petek — Boksarska predstava Cleveland Ambassador v SND

19. maja, sobota — Veselica društva Državljan št. 33 SDZ v SND

SOBE V NAJEM

Imamo opremljeno sob

ANTON INGOLIČ:

“ZA KRALJA IN DOMOVINO”

NOVELE

Vstopil je z naglim, odsekanim korakom. Kakor z zaletom. Ko se je ustavil v sredi sobe, se je zazibal. Zbrani so se medtem že dvignili in strumno obstali, kar nekaterim, posebno debelemu tovarnarju Savi Ivkoviču, ni bilo lahko. Ostro jim je pogledal v oči. Nekaj trenutkov je vladala napeta tišina. Ob mizi so stali: na levi Dragan Milosavljević, visok človek štiridesetih let, ob njem tovarnar Sava Ivkovič, ki mu je bilo najtežje mirno stati in nepremično gledati v pršileca, na desni strani mize pa mlinar Petar Radenkovič, človek, ki mu je bilo težko določiti leta, tudi ne bi bilo mogoče uganiti, kaj je tiste trenutke misil, in veleposestnik Jovan Vukosavljević, ki se je od vseh najbolj zavedel visoke časti, ki ga je doletela, da je mogel spet enkrat v štab okrajnega komandanta “kraljevske vojske v domovini”. Na spodnjem koncu mize pa je stal v pozoru poročnik Relja Pantić, majhen, suh človeček, ki so mu lokave oči šle z enega člana “ravnogorskega odbora” na drugega. Komandant je še vedno nepremično motril prisotne. Bil je zvest učenec svojih nemških učiteljev, česar ni skrival, marveč je često še posebej poudaril:

“Stoj kot iz jekla, glej sprevo v oči, posebno svojim sovražnikom; na ta način jih boš najprej razorozil! Če so ti prijatelji, pa je za stisk roke še vedno čas.”

Savi Ivkoviču so že gorela stopala, mlinar je čedalje težko krotil oči, da niso preveč plesale po sobi. Kapetan “kraljevske jugoslovanske vojske v domovini” in komandant okraja Uroš Rakić, izredno visok, stasis, črn človek v izprani uniformi, in komandant okraja

mi častnika bivše jugoslovanske vojske, je še enkrat prebodel prisotne drugega za drugim in stisnil skozi ozke ustnice:

“Sedite!”

Spustili so se na stole. Komandant je sedel zadnji. Toda prešlo je še nekaj napetih trenutkov, preden je položil roko na mizo, se nanjo nahajno opril, nato pa spregovoril z odsekanim, vojaškim glasom: “Poklical sem vas v svoj štab, da mi podaste poročilo o položaju in da ukrenemo vse, kar od nas zahteva naš vojni minister Draža Mihajlović v imenu Njegovega Veličanstva kralja in domovine. Opozljam vas, da moramo biti poročila objektivna. Resnici moramo pogledati v oči. Le tako bomo lahko pravočasno in uspešno udarili. Nobenih obleščanj—meni samemu je dovolj znanega, toda hočem slišati besedo ljudstva, preden izdam nove ukrepe.” Z ostrom pogledom se je ozrl po navzočih, ki so pa vsi po vrsti vzdržali njegov pogled, celo mlinar. “Besedo ima,” je končal, “rezervni poročnik Dragan Milosavljević.”

Imenovan se je naglo dvignil in začel držati svoje poročilo, ki si ga je bil že pred dnevi napisal in se ga naučil na pamet: “Gospod komandant, naše mesto je za kralja, je za Dražo, je za Srbijo. Meščani podpirajo vojsko, dajejo, kar jim je naloženo. V mestu imamo bolniški tečaj, ki ga obiskuje petdeset žen in deklet. Na načelstvu, v občini, v šolah, sploh v vseh uradih imajo svoje ljudi, ki skrbijo, da se vaši ukrepi izvršujejo z vso točnostjo. V mestu vlada mir in red. Toda,” obmlknil je, da bi zajel dovolj sape, “zadnji čas, zadnja dva, tri meseca je opaziti, da ni vse tako, kakor je bilo in kakor bi

moralo biti. Ljudje v se bolj molče. Nobenih navdušenih besed več o naši vojski. Kakor da omahujejo. Učitelji in profesorji so nenadoma strašno zaposleni s šolo in težko jih dobim za naše delo. Tudi ostali uradniki so se začeli izgovarjati s preobloženostjo. Vse se drži nekje doma. Poslušajo radio London, tudi “Svobodno Jugoslavijo” in menda celo Moskvo. Kakor vam je znano, gospod komandant, smo pred dvema tednoma odkriti nekaj letakov, ki so sramotili našo vojsko, našega ministra in napadali Njegovo Veličanstvo kralja. Upoštevajoč vaša zadnja navodila, sem sestavil seznam najbolj nezanesljivih meščanov.” Dragan Milosavljević, ki se je spet utišil sigurnega, je z lahkotno kretnjo segel v žep in potegnil iz njega polo popisanega papirja. “Tu je seznam ljudi, ki niso naši; večina že prej ni bila naša, nekateri so odpadli zadnji čas. Posebno nevarne nasprotnike sem podčrtal z rdečim svinčnikom. Izvolite!”

Izročil je polo Urošu Rakiću, ki je pa niti ni pogledal, in sedel.

“Gospod tovarnar Sava Ivković,” je ukazal Rakić.

Sava Ivković se je počasi dvignil, se uprl s tolstimi rokami in vso močjo na mizo in začel svoje poročilo s piskavim, zopnim glasom. Govoril je o delavstvu svoje tovarne. Tudi on je začel s tem, da je delavstvo za kralja in Dražo, da izpoljuje ukrepe “gorskega štaba”, da je navdušeno za “ravnogorstvo”, nato je—kot Dragan Milosavljević—priznal, da se je zadnji čas marsikaj obrnilo na slabše. Sredi govora pa je pozabil na uvdene besede in govoril brez obleščanja, zadihan in zasoplo, s piskavim glasom. “Tako ne moremo več dalje. Delavstvo zanemarja delo, zamuja in ostaja doma z izgovorom na bolezni, z eno besedo: sabotira. Vsak dan se v tovarni pokvari kak stroj, produkcija je vsak teden manjša in slabše kvalitete. Nemci groze s strogimi ukrepi. Še malo in ne bom mogel več pošiljati naši vojski toliko, kolikor sem doslej. Storil sem vse, kar sem mogel. Mnogi delavci sem kaznoval z denarno kaznijo, nekaj sem jih poslal v Bor,

nekaj so jih odvedli Nemci. Vendar zaman. Lahko se zgoditi, da bom lepega dne ostal brez delavcev. Gospod komandant, tu bo treba nekaj ukreniti, nekaj energičnega, v strog spomin ostalim. Sestavil sem listo tistih, ki so najnevarnejši.”

Ivković je hotel še govoriti, toda Rakić mu je vzel polo iz rok in dal besedo mlinarju Peteru Radenkoviču. Ta se je nekaj časa prestopal z noge na noge, skušajoč z visokimi besedami olepšati položaj, kar se mu pa ni posrečilo. Pač pa je znal dobro opisati nezaupanje kmečkega prebivalstva. “Ljudje dajejo, nič ne rečajo, dajejo žito, meso, mast. Toda s takšnim obrazom. Ta in oni pa že na glas godnra: ‘Daj za Nemce, za občino, za begunce, za prehranjevalni urad, za vojsko! Kje naj jemljemo! Kdo pa nam kaj da? Še za denar nitesar ne dobisi!’ Tako govore glasneje in glasnejše. Če jim poveš, da je to potrebno za našo vojsko, ki bo vsak čas uničila partizane, potem pa pregnala Nemce, ti sicer prikimavajo, toda manj in manj verjamejo. Nič jim ni prav . . .”

Tedaj je Rakić bled udaril po mizi in zakričal: “Seznam!”

Mlinar je končal sredi stavka, zmeden poiskal zmečkan kos papirja in ga porinil pred komandanta. Hotel je še nekaj reči, toda Rakić je pokazal na veleposestnika.

Jovan Vukosavljević ni bil navajen govoriti. Zdaj, ko je videl razjarjenega komandanta, pa mu je sploh vzel besedo. Vedel je, da ne bi bilo nič nenavadnega, če bi Rakić segel po revolverju in ustrelil enega izmed njih ali vse, češ da so oni krviti, ker stvari ne stoje, kakor bi bilo želeti.

“Poročilo!” je kriknil Rakić ves zelen.

Ker Jovan Vukosavljević še

vedno ni spravil besede iz ust, mu je Rakić iztrgal iz rok popisan list iz šolskega zvezka in mu mignil, naj sede. Veleposestnik se je olajšan spustil na stol, komandant se je dvignil, prebodel s pogledom vse po vrsti, tudi poročnika, ki si je ves čas nekaj zapisoval v veliki zvezek, in spregovoril s prekipevajočim srdom: “Ne bojte se, naša vojska je močna, naše stvari stoje trdno, prav sedaj se pogaja naš vojni minister Draža Mihajlović z zapadnimi zaveznički. Kmalu bomo dobivali spet orožje in londonski radio bo govoril drugače. Ta na video neugodni čas za nas nam je prinesel koristi: spoznali smo, kdo je z nami in kdo proti nam.

Sovražnikom sem pustil dovolj časa. Zdaj bom udaril, da bodo ljudje spet občutili našo moč in oblast. Učitelji in profesorji bodo spet govorili učencem o naših zmagah, uradniki se bodo pulili za delo, delavci bodo ostajali v tovarni preko svojih ur in kmetije in meščani bodo dajali več, kot bomo zahtevali. Še nočjo bom udaril, da bodo videli, kdo je komandant našega okraja, kdo je kapetan Kraljevske jugoslovanske vojske v domovini Uroš Rakić! Prisegel sem Njegovemu Veličanstvu kralju in zvesto bom izpoljival svojo prisego. Branil bom njegovo kruno in državo. Najživi Njegovo Veličanstvo kralj.”

Nazvoči so se dvignili in trikrat gromko zaklicali: “Naj živi!”

Ko so posedli, je Rakić spregovoril nekoliko mirneje: “Hvala za poročila. Podrobnejše podatke dajte gospodu poročniku Relji Pantiću, ki mi bo o njih

VAS MUČI REVMATIZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.

Vprašajte nas.

MANDEL DRUG CO.

Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.

15702 Waterloo Rd. — IV 1-9611

RESPONSIBLE Employed Couple

—No children need 2½-4 room unfurnished apartment with bath N or NW. Moderate rental to \$65. — PEnnsacola 6-9266.

IMMEDIATE OCCUPANCY —

Baxter Laboratory Executive, Wife and 2 children desire 2 or 3 bedroom house or apartment. Preferably in Evanston. Will decorate. Call Mr. Leslie, Morton Grove 4700.

RESPONSIBLE Young Couple (Veteran) both employed. No children desperately need 3½-5 room unfurnished apartment by November 1st. North preferred. Rockwell 2-6225.

BUSINESS OPPORTUNITY

GIFT SHOP — Excellent opportunity. Priced for quick sale. Other interest. — Phone Hilltop 5-2117.

DAIRY AND FOOD SHOP — Living quarters. Rent \$35.00. Lithuanian and Polish neighborhood. \$1,950. — WAtterfall 8-1328.

GOOD BUY — LIQUOR AND LOUNGE. 15 years established. Selling because of illness. — 6148 W. North Ave., MERRIMAC 7-8130.

GOOD BUY — BEAUTY SHOP — 2 operators. Nice living quarters in rear. Leaving city. — BERKSHIRE 7-1782.

TAVERN with Property. — 5 rooms. 2 car garage. Basement and attic. All brick. All electric equipment. Hot water heat, oil. Bishop 7-5845.

GOOD BUY — SANDWICH SHOP — Selling because of illness. Best industrial area. \$4000. Well established. Call Kompton, Room 227, 2nd floor. — SUPERIOR 7-7137.

HAMBURGER GRILL — Short orders. Seats 18. Good location. Good business. Reasonable for quick sale. — HUmboldt 6-9606.

FOUNTAIN — GRILL — Across from High School. Closed Sunday and Holidays. Good for 2 People. VIncennes 6-6076.

ROUNDY'S — NECEDAH, WISCONSIN

FOR — CHICAGO
and all sections
of the Midwest
**OUR ADVERTISING
REPRESENTATIVES**
are the
**Chicago
Advertising Co.**
139 N. CLARK ST.
CHICAGO, ILL.
STate 2-8699

HELP WANTED—Domestic

LIGHT housework — Assist children, ages 2 and 6. Excellent home for neat young woman. Own room, bath. Attractive, small house. Light duties. Must love children. \$25. — BEverly 8-7336.

GENERAL HOUSEWORK
Stay.
Assist with child.
Cooking.
AMBassador 2-1039

Chicago, Ill.

WANTED TO RENT

4 RESPONSIBLE Adults need 3 bedroom apartment. Double building. 1st floor building with elevator. Good location South. References. Mrs. Fittko. — DElaware 7-3770, weekdays 9-5.

3 RESPONSIBLE Adults urgently need 4-5 room unfurnished apartment. Good location NW. Moderate rental. — Call Mrs. Berge, PLaza 2-4395.

RESPONSIBLE Employed Couple — No children need 2½-4 room unfurnished apartment with bath N or NW. Moderate rental to \$65. — PEnnsacola 6-9266.

IMMEDIATE OCCUPANCY — Baxter Laboratory Executive, Wife and 2 children desire 2 or 3 bedroom house or apartment. Preferably in Evanston. Will decorate. Call Mr. Leslie, Morton Grove 4700.

RESPONSIBLE Young Couple (Veteran) both employed. No children desperately need 3½-5 room unfurnished apartment by November 1st. North preferred. Rockwell 2-6225.

BUSINESS OPPORTUNITY

GIFT SHOP — Excellent opportunity. Priced for quick sale. Other interest. — Phone Hilltop 5-2117.

DAIRY AND FOOD SHOP — Living quarters. Rent \$35.00. Lithuanian and Polish neighborhood. \$1,950. — WAtterfall 8-1328.

GOOD BUY — LIQUOR AND LOUNGE. 15 years established. Selling because of illness. — 6148 W. North Ave., MERRIMAC 7-8130.

GOOD BUY — BEAUTY SHOP — 2 operators. Nice living quarters in rear. Leaving city. — BERKSHIRE 7-1782.

TAVERN with Property. — 5 rooms. 2 car garage. Basement and attic. All brick. All electric equipment. Hot water heat, oil. Bishop 7-5845.

GOOD BUY — SANDWICH SHOP — Selling because of illness. Best industrial area. \$4000. Well established. Call Kompton, Room 227, 2nd floor. — SUPERIOR 7-7137.

HAMBURGER GRILL — Short orders. Seats 18. Good location. Good business. Reasonable for quick sale. — HUmboldt 6-9606.

FOUNTAIN — GRILL — Across from High School. Closed Sunday and Holidays. Good for 2 People. VIncennes 6-6076.

ROUNDY'S — NECEDAH, WISCONSIN

FORD MOTOR CO.
AIRCRAFT ENGINE DIVISION
IS SEEKING QUALIFIED PERSONNEL
IN THE FOLLOWING CLASSIFICATIONS:

Tool Engineering
Process Engineering
Plant Lay Out Engineering
Method Engineering
Time Study Engineering
Material Handling

7401 SO. CICERO AVE.
CHICAGO 29, ILLINOIS

**FORD
MOTOR CO.**

AIRCRAFT ENGINE DIVISION
HAS FOR
IMMEDIATE EMPLOYMENT
A NUMBER OF DESIRABLE
OPENINGS FOR QUALIFIED

Secretaries

Stenographers

7401 SO. CICERO AVE.
CHICAGO 29, ILLINOIS